

خطبه‌های نماز جمعه ۴ تیر ۱۴۰۰

خطبه نخست

عقل و جهل

بسم الله الرحمن الرحيم

ایام متعلق به وجود اقدس امام رضا سلام الله علیه است، به این مناسبت یک روایت از بیان نورانی آن حضرت خدمت شما می‌خوانم و آن را پایه دعوت به تقوا قرار می‌دهم:

«عَنْ الْحَسَنِ بْنِ الْجَهْمِ قَالَ سَمِعْتُ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: صَدِيقُ كُلِّ امْرِئٍ عَقْلُهُ وَ عَدُوُّهُ جَهْلُهُ»

[الکافی: ۱۱/۱]

امام علیه السلام در این روایت نورانی، دوست هرکس را عقل و دشمن هرکس را جهل معرفی کرده‌اند. منظور از جهل نادانی و ندانستن نیست، نادانی را با نزد استاد یا رفتن نزد فرد معطل می‌توان جبران کرد. روایات ما جهل را مقابل عقل قرار داده است، بنابراین منظور از آن، بی‌عقلی است. دشمن هرکس بی‌عقلی است، این که تصمیمات، کارها و گفتار او بر پایه عقل نباشد، این خیلی خطرناک است، برای همه ما خطرناک است و چه بسا ما را به دوزخ بکشاند، اما برای مسئولان و علماء و نخبگان سیاسی و علمی و روحانیت بسیار خطرناک‌تر است. اگر خدای ناکرده جهالت بر وجود ما حاکم شود، پلیدی بر وجود ما حاکم شده است. شاید کسانی در ظاهر دین داشته باشند، اهل نماز و روزه و نماز شب و کارهای خوب باشند، اما در عین حال چون عاقل نیستند، و اسیر جهالت هستند، به خود و دیگران ضربه بزنند. نمونه بارز این جماعت خوارج هستند که مومنان جاهلی بودند که کمر اسلام را شکستند و ضربه بزرگی به پیکر اسلام زدند. بنابراین توجه داشته باشید که معیار ایمان، واقعی عقل است.

یادم است که در جریان آقای منتظری، حضرت آیت الله جوادی آملی فرمودند که او جهل علمی ندارد، بلکه جهالت عملی دارد، نفس در او طغیان کرده است و عقل او را پوشانده و این چنین علیه امام و انقلاب و رهبری سخنرانی و نامه پراکنی می‌کند. و این سخن حکیمانه‌ای است.

قرآن هم چنین کسانی را که از عقل بهره ندارد، مورد مواخذه قرار داده است:

«وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ» [انعام: ۱۲۵] «خداوند پلیدی را بر کسانی قرار داد که تعقل

نمی‌کنند.»

آیه شریفه بیان ملاک و قاعده کلی است که هرکس که اهل عقل و ورزی نیست، در جانش پلیدی حاکم است. خوارج یک نمونه زنده در تاریخ اسلام است که پلیدی همه جانشان را گرفته بود. ما باید به خدا پناه ببریم از بی عقلی ها. اما چه چیزی موجب می شود که جهل و بی عقل بر ما مستولی شود؟ هواهای نفسانی. وقتی نفسانیت بر ما حاکم شد، عقل از وجود ما رخت برمی بندد و آن گاه به جای تعقل و عقل و ورزی که با آن خدا را بندگی کنیم و بهشت و زندگی پر نعمت آخروی را کسب کنیم، (۱) شیطنت و حيله گری و نقشه کشی می شود تا چگونه با حق مقابله کنیم، چنانچه معاویه چنین بود،^۱ (۲) یا دچار جهالت عملی می شویم و ابزار دست افراد زرنگ می شویم، چنانچه خوارج چنین بودند. ملاک هم روشن است، در راه حق و خدا حرکت می کنیم، یا در گمراهی و ضلالت پیش می رویم^۲ و علیه حق طغیان می کنیم.

تقوا ما را مراقبت می کند که گرفتار نفسانیت نشویم تا جلوی عقل ما پرده نیافتد و گرفتار جهالت نشویم. آری برادران و خواهران محترم! باید فقط با نیروی عقل حرکت کرد، زیرا ما فقط یک دوست در درون خود داریم و آن عقل است: «صَدِيقُ كُلِّ امْرِئٍ عَقْلُهُ» و فقط درون خودمان یک دشمن داریم و آن هم جهل ماست: «وَعَدُوهُ جَهْلُهُ» که موجب می شود که حق را نبینیم و دچار گمراهی و ضلالت شویم. تاریخ انقلاب اسلامی، جهالت های آقای منتظری را فراموش نخواهد کرد. چنانچه امروز هم جهالت های آن شیخی که روزی استاد اخلاق بود، فراموش نخواهد کرد.

خطبه دوم

بسم الله الرحمن الرحيم

شهید مظلوم بهشتی

هفتم تیر مصادف با جنایت منافقان کوردل و شهادت جمعی از خدمتگزاران ملت و سید و سالار آنان شهید مظلوم آیت الله بهشتی است. انسانی بی بدیل شهید مظلوم بهشتی از شخصیت هایی است که حتماً نیاز به بحث از ابعاد شخصیتی وی است، او از نوادر روزگار بود، و در یاری حضرت امام جز بهترین اصحاب امام محسوب می شد. امام از وی به «یک امت برای امت ما» و «مظلوم» تعبیر کرد.

او شخصیتی مستحکم، انقلابی، فعال بود که به تنهایی بار ملت را بردوش می کشید و همین موجب شده بود که دشمنان وی را خطر و مانع سرراه خود بدانند. اول ترور شخصیتش کردند و در نهایت هم او را به شهادت رساندند. کم تر کسی از انقلابیون پیرامون امام این گونه مورد تهمت و اهانت واقع شد. عناوینی چون

انحصارطلب، دیکتاتور بخش از اهانت‌ها و تهمت‌هایی است که به این شخصیت مبارز شد، به‌گونه‌ای که در نظر **حضرت امام**، **شهادت** ایشان در برابر آن‌ها کوچک‌تر بود. اما **حقیقت** آن بود که وی **مستقیم‌ترین** صحابی **امام امت** در زمان خود بود که در راه **دین** خدا و انقلاب، استقامت بی‌نظیر داشت و با **فکر** و عمل و اندیشه و **آزادی‌اندیشه** و توان بالای مدیریت خود برای **تحقق** حاکمیت اسلام و تحقق عدالت علوی تلاش و مجاهده‌ی خستگی‌ناپذیر داشت و **همین** موجب عصبانیت دشمن شده بود، **آن‌ها** او را سدی محکمی می‌دانستند که به‌هیچ‌وجه نمی‌توانند از وی گذر کنند و **وقتی** دیدند که با تهمت نمی‌توانند وی را از صحنه خارج کنند، وی را به **ناجوانمردانه‌ترین** نحو به شهادت رسانند. شهادت گوارای وجود او و یارانش باشد. اما یکی از خدمات وی، **پایه‌گذاری** **قوه قضائیه** با مبانی اسلام بود.

قوه قضائیه عیار سلامت جامعه

قوه **قضائیه** به تعبیر رهبر حکیم ما «**عیار سلامت جامعه**» است. وظیفه آن **گسترش** عدالت، **احیاء** حقوق عام، **بسط** کرامت انسانی، و **اعمال** قانون برای همه است، قوه **قضائیه** باید عدالت قاطع و بی‌ملاحظه و فراگیر را پیاده کند، به‌گونه‌ای که افراد قدرتمند نتوانند در آن نفوذ کنند، بلکه **ضعیف** و غنی در برابر آن یکسان باشد. **هم‌چنین** با فساد و مفسدان برخورد قاطع و مستحکم داشته باشد. **خوشبختانه** قوه قضائیه در دوره اخیر، نمره **خوبی** گرفت و در مبارزه با **فساد** و **بسط** عدالت، هم‌چنین **کرامت** انسانی و ورود به عرصه‌های حمایت از حقوق مردم، **انصافاً** تلاش موفقانه‌ای داشت. **حضرت** حجت الاسلام و المسلمین آقای **رئیس** که **سکان** این قوه را بر عهده گرفت، توانست **اعتماد** مردم را به قوه **قضائیه** جلب کند و **راه** را برای **بسط** **حقوق عامه** باز کند. و **مأمن** و **ملجاء** امنی برای **عدالت‌خواهی** و **دادخواهی** شود. **قوه** قضائیه کارآمدی خود را در صحنه‌های مختلف نشان داد و **امیدوارم** با رئیس جدیدی که **بزودی** منصوب می‌شود، این **روند** نه تنها ادامه یابد، بلکه **تعمیق** و **گسترش** یابد.

انتخابات ۲۸ خرداد

اما **بحث** اصلی ما **انتخابات ۲۸ خرداد ۱۴۰۰** است، **خیلی** دشمن تلاش کرد تا این **انتخابات** از رونق بیافتد و مشروعیت مردمی نظام زیرسوال برود، **متأسفانه** گروهی نیز در داخل با آنان هم‌صدا شدند و **صدای** دشمن از حلقوم آنان شنیده شد. اما **علی‌رغم** گله‌های مردم که بیشتر آن‌ها هم به **مدیریت** اجرایی کشور و مسائل معیشتی بود، **۵۰ درصد** مردم در انتخابات شرکت کردند. **البته** ما به این میزان شرکت راضی نیستیم و **حتماً**

باید عوامل آن بررسی شود و با **مدیریت قوی**، کارآمد، انقلابی، عدالت‌محور، شفاف، در **دوره‌های** بعدی شاهد **حضور** میزان بیشتری از مردم در انتخابات خواهیم بود.

وفاداری به آرمان‌های انقلاب اسلامی

اما **بدانیم** که همین تعداد هم زیرسایه حملات گسترده رسانه‌ای و تبلیغاتی و فضای مجازی بود. اما **مردم** با انتخاب خود نشان دادند که **هنوز** به آرمان‌های انقلاب اسلامی وفادار هستند و این **سرمایه** بسیار مهمی است. **زیرا** فردی را انتخاب کردند که **مظهر** عدالت‌خواهی، عمل انقلابی، **وفاداری** کامل به آرمان‌های انقلاب اسلامی، **معتقد** عملی به ولایت فقیه و رهبری حکیم، **مومن** و متدین، **مبارزه** جدی با فساد است. **حضرت** حجت الاسلام و المسلمین رئیسی با **سرمایه** اعتماد مردم به کرسی **ریاست‌جمهوری** رسید و **امید** است به خدای تعالی که **شاهد** دوره کار و تلاش موفقانه در قوه مجریه باشیم.

نگاهی به سوره عصر

ما از **تبریکات** معمول می‌گذریم، **خوشحال** و خشنود هستیم که مردم راه درست را انتخاب کردند، به این دلیل **منتظر** کار مجاهدانه و انقلابی هستیم. **سوره مبارکه عصر** در امروز درس مهمی به همه ما دارد «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَالْعَصْرِ» قسم به **عصر**؛ خدای تعالی سوره را با قسم شروع می‌فرماید تا به ما نشان دهد که مطلب مهمی را بیان می‌فرماید: «إِنَّ الْإِنْسَانَ لِفِي خُسْرٍ» **انسان** یقیناً در زیان است، این **آیه** حکایت از یک **اصل** مهمی دارد و آن **آسیب‌پذیری** انسان و فعالیت‌های انسان در طول زمان است. **همه** انسان‌ها که در مسیر حق هم حرکت می‌کنند، **بمرور** زمان دچار آسیب می‌شوند. **اما** برای برون‌فت از این آسیب‌ها راهبردهای چهارگانه را بیان می‌فرماید:

«إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ» راهبردهای چهارگانه عبارتند از: (۱) ایمان؛ (۲) عمل صالح؛ (۳) تواصی به حق (۴) تواصی به صبر. این **چهار** راهبرد، نشانه **جامعه** زنده و **مانا** است و **جامعه** بدون آن‌ها رو به **افول** می‌رود و از درون می‌میرد.

الان دولت جدید **یکی** از وظایف مهمش **تحقق** این چهار راهبرد است و اگر بخواهد که از آسیب افول و سراشیبی سقوط جلوگیری کند، باید **دولت** اسلامی و قوی و مردمی باشد.

به این دلیل **اولاً** باید کارگزارانی را انتخاب کند که **دو** ویژگی ایمان و عمل صالح در آنان نهادینه شده باشد. **راه** سعادت و **بهروزی** کشور، بدون هیچ‌گونه **مسامحه‌ای** ایمان واقعی و **عمل** صالح مسئولان و **عوامل** دولتی

است و بدون آن، کشور و نظام نه تنها پیشرفت نخواهد داشت، بلکه پس رفت می کند. ملت ما در این چهل و دو سال دید و تجربه کرد و خسارت های آن را هم، همه ملت تحمل کردند.

اما کار به این دو ختم نمی شود. چه خوب است که رئیس جمهور محترم و منتخب گفتمان «نهضت رصد و دیده بانی حرکت مسئولان و کارگزاران نظام» را جزء برنامه های اصلی خود قرار دهد. و مکانیسم عملی آن را هم طراحی کند تا مردم به عنوان عناصر زنده و حساس جامعه در امور بی تفاوت نباشند و هوشمندانه رفتار مسئولان و کارگزاران نظام را رصد و دنبال کند و در مواقع لزوم با انتقاد سازنده راه را بر تخلفات و آسیب های مدیریتی ببندد و گزارش دهند و پیشنهادات سازنده خود را برای بهبود مدیریت کلان و منطقه ای ارائه دهند. و این کاری است که ما مردم باید انجام بدهیم و یکی از راه های مشارکت فعال و سازنده مردم، تعامل «تواصی به حق و تواصی بخبر» بین دولت و ملت است. به این دلیل بنده ضمن این که از خدای تعالی برای جناب آقای رئیسی آرزوی توفیق می کنم، که ایشان پشتوانه حمایت مردم مومن و متدین را به همراه دارد و این سرمایه بزرگی است، اعلام می کنم که لازم است همه ما نیز در صحنه حمایت عملی از رئیس جمهور محترم و دولت آینده حضور فعالانه داشته باشیم. اما این حمایت عملی فقط خوشحالی و شادباش و حمایت ظاهری نیست.

خاطره ای نقل می کنم تا مطلب را بیشتر توضیح دهم. یادم است، در ایام نخست وزیری شهید رجایی رضوان الله تعالی علیه، یک شب جمعه که در دانشگاه تهران دعای کمیل برقرار بود و این شهید بزرگوار سخنران مجلس. وقتی بالای تریبون رفت، مردم یک پارچه شعار می دادند: «رجایی، رجایی! حمایت می کنیم.» ایشان با آرامش گفتند: بگویند: «هدایت می کنیم.»

آری حمایت حقیقی هدایت دولت به راه خدمت به مردم و گسترش فرهنگ اسلام ناب و رفع مشکلات و آسیب ها است. این دولت برای همین به میدان آمده است و ما هم در این جهت از آن حمایت می کنیم.

شوراهای شهر و روستا

یک کلمه هم درباره شوراهای عرض کنم. الحمدلله انتخابات شوراهای شهر و روستا هم در سراسر کشور برگزار شد. اولاً به شورای شهر تهران عرضی دارم که برای مدیریت شهری تهران، فردی مومن، انقلابی، کارآمد را انتخاب کنید. تهران مرکز ایران اسلامی و پیشانی نظام اسلامی است و باید شهردار آن هم طراز انسان انقلاب اسلامی باشد.

ثانياً نکته‌ای به منتخبان شورای شهر **لوسان** را عرض می‌کنم. شما وظیفه سنگینی را برعهده گرفتید، و لازم است، هم شهرداری مومن، انقلابی و کارآمد انتخاب کنید، و هم بر وی و عواملش او نظارت دقیق داشته باشید و هم مقررات شهری را تصویب کنید. به این منظور **شفافیت** را در دستور کار خود قرار دهید و مردم را در جریان کارهای خود قرار دهید. هم‌چنین از مشاورت افراد متخصص و متدین بهره ببرید. مراقب باشید که با **قدرت** خلوت نکنید که سقوط حتمی است.

شهرداری و مدیریت شهری بسیار مهم است، ما تجربه کرده‌ایم، برخی از شهرداران **وقتی** مستقر شدند، **شورا** را دور می‌زند، و **کار** خودش را انجام می‌دهند و موجب فساد در شهر می‌شوند. برخی دیگر با عوامل پیدا و پنهان فساد می‌سازند و **شهر** را به فساد می‌کشاند، و برخی نیز هیچ **کارآرایی** و کارآمدی ندارند و فقط بلد هستند، **حرف** بزنند و **شهر** را قفل می‌کنند، مردم را گرفتار نابلدی خودشان می‌کنند.

شهر لوسان زخم‌خورده است، و **نیازمند** شهرداری قوی و سالم و مردمی است. و در این جهت **تسامح** جایز نیست. بنابراین اعضاء محترم شورای شهر لوسان هم از خودشان مراقبت کنند تا **سلامت** آنان مخدوش نشود و **زراندوزان** و نوکیسگان و کارچاق‌کن‌ها بر آنان تسلط پیدا نکنند که **عاقبت** آن جز تباهی نیست. هم **شهرداری** مومن و قوی و کارآمد و سالم و ضدفساد و مردمی انتخاب کنند. و از **وی** نیز مراقبت بکنند و بر **شهرداری** نظارت دقیق داشته باشند تا **دیگر** نیازی به نهادهای نظارتی بالادستی پیدا نشود.

شوراهای روستا هم دقت کنند تا روستا طبق موازین قانونی اداره شود و ما هر روز شاهد تخلف و زدوبند در روستاها نباشند، بلکه روستاها طبق موازین درست اداره شوند.

سخن زیاد است. **بنده** هم وظیفه شرعی خودم می‌دانم که از **همگی** شما منتخبین مردم حمایت کنم و این **کار** را - ان شاء الله تعالی - خواهم کرد. **اما** خط قرمز ما هم **اسلام** و مردم هستند؛ **اگر** دیدیم که به **حقوق** آنان تعدی می‌شود، **آن وقت** مجبور هستیم که وارد شویم و **متخلفان** را به مردم معرفی کنیم. **امیدوارم** هرگز چنین روزی اتفاق نیافتد.

پی‌نوشت‌ها

^۱ «عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا رَفَعَهُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قُلْتُ لَهُ؟ مَا الْعَقْلُ؟ قَالَ: مَا عَبْدَ بِهِ الرَّحْمَنُ وَ اكْتَسَبَ بِهِ الْجَنَانَ. قَالَ قُلْتُ: فَأَلَدَى كَانَ فِي مُعَاوِيَةَ؟

فَقَالَ تِلْكَ النَّكْرَاءُ! تِلْكَ الشَّيْطَانَةُ! وَ هِيَ شَبِيهَةٌ بِالْعَقْلِ وَ كَيْسَتْ بِالْعَقْلِ» [الكافي: ۱/۱۱]

السلام عليك يا سبيل الله الذي من سلک غيرہ هلك

^۲ اميرالمومنين سلام الله عليه: «عقل هدايت و نجات مي بخشد و جهل گمراه و نابود مي گرداند.» [غررالحکم، ح ۲۱۵۱]